

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

25 octombrie 2018*

„Trimitere preliminară – Contracte de achiziții publice – Directiva 2014/24/UE – Articolul 10 litera (g) – Excluderi din domeniul de aplicare – Contracte de muncă – Noțiuni – Decizii ale unor spitale de drept public de a încheia contracte de muncă pe durată nedeterminată pentru nevoile în materie de servicii de restaurant, de furnizare a meselor și de curățenie – Directiva 89/665/CEE – Articolul 1 – Dreptul la o cale de atac”

În cauza C-260/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Symvoulío tis Epikrateias (Consiliul de Stat, Grecia), prin decizia din 11 mai 2017, primită de Curte la 16 mai 2017, în procedura

Anodiki Services EPE

împotriva

GNA, O Evangelismos – Ophthalmiatreio Athinon – Polykliniki,

Geniko Oγκολογικο Νοσοκομείο Kifisias – (GONK) „Oi Agioi Anargyroi”,

cu participarea:

Arianthi Iliá EPE,

Fasma AE,

Mega Sprint Guard AE,

ICM – International Cleaning Methods AE,

Myservices Security and Facility AE,

Kleenway OE,

GEN – KA AE,

Geniko Nosokomeio Athinon „Georgios Gennimatas”,

Ipirotiki Facility Services AE,

* Limba de procedură: greaca.

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul C. Lycourgos, președinte al Camerei a zecea, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a noua, și domnii E. Juhász și C Vajda (raportor), judecători,

avocat general: domnul M. Wathelet,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Anodiki Services EPE, de Z. Zouganeli, dikigoros;
- pentru GNA, O Evangelismos – Ophthalmiatreio Athinon – Polykliniki, de G. Statharas, dikigoros;
- pentru Geniko Nosokomeio Athinon „Georgios Gennimatas”, de M. Antonopoulou și de N. Nikolopoulos, dikigoro;
- pentru Fasma AE, de N. Mourdoukoutas, dikigoros;
- pentru Mega Sprint Guard AE, de S. Konstantopoulos, de N. Meligos și de G. Christodoulopoulos, dikigoros;
- pentru ICM – International Cleaning Methods AE și Kleenway OE, de E. Anagnostou, dikigoros;
- pentru Myservices Security and Facility AE, de A. Virvilios, dikigoros;
- pentru GEN – KA AE, de C. Pelekis, dikigoros;
- pentru guvernul elen, de M. Tassopoulou, de A. Magreppi și de E. Tsaousi, în calitate de agenți;
- pentru guvernul austriac, de M. Fruhmann, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de M. Patakia și de P. Ondrůšek, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general, pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 10 litera (g) din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO 2014, L 94, p. 65), astfel cum a fost modificată prin Regulamentul delegat (UE) 2015/2170 al Comisiei din 24 noiembrie 2015 (JO 2015, L 307, p. 5) (denumită în continuare „Directiva 2014/24”), precum și a articolului 1 din Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări (JO 1989, L 395, p. 33), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 (JO 2014, L 94, p. 1) (denumită în continuare „Directiva 89/665”).

- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul a două litigii între Anodiki Services EPE, pe de o parte, și, în primul litigiu, GNA, O Evangelismos – Ofthalmiatreio Athinon – Polykliniki (denumit în continuare „GNA Evangelismos”), pe de altă parte și, în al doilea litigiu, Geniko Oikologiko Nosokomeio Kifisias – (GONK) „Oi Agioi Anargyroi” (denumit în continuare „GONK Agioi Anargyroi”), pe de altă parte, în legătură cu deciziile luate de consiliile de administrație ale acestor spitale de drept public de a încheia o serie de contracte de muncă de drept privat pe durată determinată pentru a-și acoperi nevoile în materie de servicii de restaurant, de furnizare a meselor și de curățenie.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentul (5) al Directivei 2014/24 are următorul cuprins:

„Ar trebui reamintit că prezenta directivă nu obligă sub nicio formă statele membre să contracteze sau să externalizeze furnizarea de servicii pe care doresc să le pună la dispoziție ele însele sau să le organizeze prin alte mijloace decât prin contracte de achiziții publice în sensul prezentei directive. Nu ar trebui inclusă furnizarea de servicii în temeiul legilor, al regulamentelor sau al contractelor de muncă. În unele state membre, acesta ar putea fi cazul, de exemplu, pentru anumite servicii administrative și guvernamentale, cum ar fi serviciile executive și legislative sau furnizarea anumitor servicii comunității, cum ar fi serviciile de afaceri externe, serviciile din domeniul justiției sau serviciile obligatorii de asigurări sociale.”

- 4 Articolul 1 alineatul (4) din această directivă prevede:

„Prezenta directivă nu afectează libertatea statelor membre de a defini, în conformitate cu dreptul Uniunii, ceea ce ele consideră că sunt servicii de interes economic general, modul în care ar trebui organizate și finanțate respectivele servicii, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat și obligațiile specifice pe care acestea trebuie să le respecte. În aceeași măsură, prezenta directivă nu afectează capacitatea autorităților publice de a decide dacă, în ce mod și în ce măsură doresc să exercite ele însele funcții publice în conformitate cu articolul 14 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și cu Protocolul nr. 26.”

- 5 Articolul 4 litera (b) din directiva menționată stabilește un prag de aplicare a acesteia de 135 000 de euro pentru contractele de achiziții publice de produse și de servicii atribuite de autoritățile guvernamentale centrale și concursurile de proiecte organizate de aceste autorități. Acest articol litera (d) stabilește un prag de 750 000 de euro pentru contractele de achiziții publice de servicii pentru servicii sociale și alte servicii specifice enumerate în anexa XIV la aceeași directivă. În această anexă, sunt menționate printre altele serviciile de restaurant.

- 6 Articolul 10 din Directiva 2014/24 prevede:

„Prezenta directivă nu se aplică contractelor de achiziții publice de servicii care au ca obiect:

[...]

(g) contracte de muncă;

[...]”

7 Conform articolului 1 alineatul (1) din Directiva 89/665:

„Prezenta directivă se aplică în cazul contractelor menționate în [Directiva 2014/24], cu excepția cazului în care aceste contracte sunt excluse în conformitate cu articolele 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17 și 37 din directiva menționată.

[...]

Contractele, în sensul prezentei directive, includ contractele de achiziții publice, contractele-cadru, concesiunile de lucrări și servicii și sistemele dinamice de achiziție.

Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că, în ceea ce privește contractele care intră sub incidența [Directivei 2014/24] [...], deciziile autorităților contractante pot face obiectul unei proceduri de contestare eficace și, mai ales, cât mai rapide posibil, în conformitate cu condițiile stabilite la articolele 2-2f din prezenta directivă, pe motivul că deciziile respective au încălcat dreptul Uniunii în domeniul achizițiilor publice sau normele de drept intern care transpun respectivele prevederi comunitare.”

8 Articolul 2 alineatul (1) literele (a) și (b) din Directiva 89/665 prevede:

„Statele membre asigură faptul că măsurile luate în privința procedurilor privind căile de atac menționate la articolul 1 includ prevederea unor competențe care să permită:

- (a) adoptarea de măsuri temporare, cel mai rapid posibil și prin intermediul unor proceduri provizorii, în scopul corectării presupusei încălcări sau prevenirii lezării în continuare a intereselor respective, inclusiv măsuri de suspendare sau care să asigure suspendarea procedurii de atribuire a unui contract de achiziții publice sau a aplicării oricărei decizii luate de autoritatea contractantă;
- (b) fie anularea, fie asigurarea anulării deciziilor luate în mod ilegal, inclusiv eliminarea specificațiilor tehnice, economice sau financiare discriminatorii din invitația la licitație, documentația de contract sau orice alte documente legate de procedura de atribuire a contractului.”

Dreptul elen

9 Articolul 103 alineatul 2 din Constituție prevede:

„Nicio persoană nu poate fi numită într-un loc de muncă statutar neprevăzut de lege. Pe cale de excepție, prin lege specială se poate prevedea angajarea de personal cu contract de drept privat pe durată determinată în vederea satisfacerii unor nevoi neprevăzute și urgente.”

10 Articolul 63 alineatul 1 din Legea 4430/2016 (FEK A' 205) prevede:

„Prin decizia organului lor de conducere competent unipersonal sau colegial, serviciile centrale, descentralizate și toate serviciile în general ale ministerelor, precum și persoanele juridice de drept public (PJDP) și de drept privat (PJDp) supuse autorității ministerelor pot, pentru a răspunde nevoilor de curățare a clădirilor aflate sub responsabilitatea lor și a spațiilor lor exterioare, precum și nevoilor în materie de servicii de restaurant, de furnizare de mese și de pază, să încheie contracte individuale de muncă de drept privat pe durată determinată în cazul în care personalul existent nu este suficient și în cazul unor circumstanțe neprevăzute sau urgente. Cu titlu indicativ, sunt considerate astfel circumstanțele următoare: a) un obstacol de drept sau de fapt pentru prestarea neîntreruptă a acestor servicii de către persoane juridice sau fizice terțe, care nu este imputabilă destinatarilor acestor servicii, b) realizarea de economii bugetare datorită încheierii contractelor de muncă menționate în prezenta dispoziție în comparație cu alte mijloace. Constatarea existenței unor circumstanțe

neprevăzute sau urgente necesită o evaluare motivată din partea autorităților menționate anterior. Contractele menționate anterior sunt încheiate în conformitate cu dispozițiile prezentului articol, prin derogare de la orice altă dispoziție legală generală sau specială. Dispozițiile derogatorii ale prezentului articol pot fi aplicate până la 31 decembrie 2018.”

- 11 În temeiul articolului 63 alineatul 2 din legea menționată, aceste contracte au o durată maximă de 24 de luni și nu pot fi transformate în contracte pe durată nedeterminată.
- 12 Potrivit articolului 63 alineatul 3 din legea menționată, în vederea selecției persoanelor vizate, se întocmește un clasament provizoriu al candidaților, punctele atribuindu-li-se în funcție de durata șomajului sau de experiența profesională.
- 13 Articolul 107 alineatul 1 din Legea 4461/2017 (FEK A' 38) reglementează în mod special anumite aspecte referitoare la aplicarea articolului 63 din Legea 4430/2016 persoanelor juridice supuse autorității Ministerului Sănătății, indiferent de forma acestora, în ceea ce privește punctele atribuite candidaților în funcție de durata șomajului, existența copiilor minori aflați în întreținere și experiența profesională.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 14 Din decizia de trimitere reiese că imposibilitatea de a crea posturi statutare conform articolului 103 alineatul 2 din Constituție, din cauza crizei economice din Grecia și a angajamentelor internaționale ale acesteia, a determinat acest stat membru să adopte anumite dispoziții de drept autonome.
- 15 În această privință, Legea a fost adoptată pentru a face față unor împrejurări excepționale, calificate drept „neprevăzute” și „urgente”, și având în vedere existența unor deficiențe grave care afectează atribuirea și executarea contractelor de achiziții publice. Potrivit expunerii de motive a Legii 4430/2016, astfel cum este reprodusă în decizia de trimitere, această lege urmărește să asigure că, în urma reducerii semnificative a bugetului autorităților în cauză, va rezulta un beneficiu financiar, să îmbunătățească condițiile de muncă ale lucrătorilor din întreprinderile în cauză, precum și să răspundă nevoilor urgente sau neprevăzute ale destinatarilor serviciilor într-un mod compatibil cu Constituția și cu dreptul Uniunii. Articolul 63 din legea menționată prevede posibilitatea persoanelor juridice de drept public de a încheia contracte individuale de drept privat pe durată determinată pentru a-și acoperi nevoile, în special în materie de servicii de restaurant, de furnizare a meselor și de curățenie.
- 16 Prin deciziile adoptate în luna noiembrie 2016, consiliile de administrație ale GNA Evangelismos și ale GONK Agioi Anargyroi au decis să încheie o serie de contracte individuale de drept privat pe durată determinată în temeiul articolului 63 menționat pentru a-și acoperi nevoile respective în materie de servicii de restaurant, de furnizare a meselor și de curățenie în spitalele pe care le gestionează.
- 17 Anodiki Services a formulat acțiuni împotriva acestor decizii în fața instanței de trimitere, Symvoulio tis Epikrateias (Consiliul de Stat, Grecia). Ea arată că acestea din urmă privesc furnizări de servicii care ar fi trebuit să facă obiectul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice prevăzute de Directiva 2014/24. În această privință, ea subliniază că valoarea contractelor care fac obiectul acestor decizii, mai precis între 1 894 402,56 euro și 2 050 418,16 euro pe 24 de luni pentru decizia GNA Evangelismos și 550 000 de euro pe an pentru cea a GONK Agioi Anargyroi, este mai mare decât pragurile relevante stabilite la articolul 4 din această directivă.
- 18 Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă contracte precum cele vizate de deciziile consiliilor de administrație ale GNA Evangelismos și ale GONK Agioi Anargyroi intră în noțiunea „contracte de muncă” de la articolul 10 litera (g) din Directiva 2014/24, astfel încât contractele de achiziții publice care au ca obiect încheierea lor sunt excluse din domeniul de aplicare al acestei directive.

- 19 Ea solicită să se stabilească și dacă articolul 63 din Legea 4430/2016, în măsura în care permite încheierea unor astfel de contracte fără să se recurgă la procedurile prevăzute de Directiva 2014/24, este contrar dispozițiilor acestei directive, celor ale Tratatului FUE consacrate libertății de stabilire și liberei prestări a serviciilor, articolelor 16 și 52 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), precum și principiilor egalității de tratament, nediscriminării, transparenței și proporționalității. În această privință, instanța de trimitere consideră că, ținând seama de obiectul și de costul estimat al contractelor de muncă, este de necontestat că o procedură de atribuire a contractelor de achiziții publice care are același obiect ar prezenta un interes transfrontalier.
- 20 Instanța menționată urmărește în plus să se stabilească dacă decizia unei autorități publice de a nu recurge la o procedură de atribuire a contractelor de achiziții publice în conformitate cu Directiva 2014/24, pentru motivul că respectivul contract nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive, este susceptibilă să facă obiectul unui control jurisdicțional în temeiul Directivei 89/665.
- 21 În aceste condiții, Symvoulio tis Epikrateias (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Pentru calificarea unui contract drept «contract de muncă», în sensul articolului 10 litera (g) din Directiva 2014/24, este suficient ca acesta să fie un contract de muncă salariată sau un astfel de contract trebuie să prezinte caracteristici specifice (de exemplu, în ceea ce privește tipul muncii, condițiile de încheiere, calificările candidaților și elementele procedurii de selecție a acestora), astfel încât selecția fiecărui lucrător este rezultatul unei aprecieri individuale și al unei evaluări subiective a personalității acestuia de către angajator?

Pot fi considerate «contracte de muncă» în sensul articolului 10 litera (g) din Directiva 2014/24 contractele de muncă pe durată determinată încheiate pe baza unor criterii obiective, precum durata șomajului candidatului, experiența anterioară sau numărul de copii minori aflați în întreținerea acestuia, după verificarea formală a documentelor justificative și potrivit unei proceduri prestabilite de acordare a punctelor în funcție de criteriile menționate mai sus, precum contractele prevăzute la articolul 63 din Legea 4430/2016?

2) Având în vedere dispozițiile Directivei 2014/24 [articolul 1 alineatul (4), articolul 18 alineatele (1) și (2), articolul 19 alineatul (1), articolul 32 și articolul 57 coroborate cu considerentul (5) al acestei directive], ale Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (articolele 49 și 56) și ale Cartei drepturilor fundamentale (articolele 16 și 52), precum principiile egalității de tratament, transparenței și proporționalității, recurgerea de către autoritățile publice la alte mijloace decât atribuirea contractelor de achiziții publice, inclusiv la încheierea unor contracte de muncă, pentru a-și îndeplini obligațiile de interes public este permisă, și eventual în ce condiții, atunci când o astfel de recurgere nu presupune o organizare permanentă a serviciului public, ci – precum în cazul instituit prin articolul 63 din Legea 4430/2016 – are loc pentru o perioadă determinată și pentru a face față unor împrejurări excepționale și pentru motive legate de efectivitatea concurenței sau de legalitatea funcționării întreprinderilor care își desfășoară activitatea pe piața achizițiilor publice?

Asemenea motive și împrejurări, precum imposibilitatea de executare neîntreruptă a contractelor de achiziții publice sau obținerea unui beneficiu economic mai mare comparativ cu (cât ar fi posibil prin) un contract de achiziții publice, pot fi considerate motive imperative de interes general care justifică adoptarea unei măsuri care implică o limitare gravă, prin amplitudine și durată, a activității antreprenoriale din domeniul achizițiilor publice?

3) Împotriva unei decizii a unei autorități publice, precum deciziile atacate în procedura principală, referitoare la un contract pretins din afara domeniului de aplicare al Directivei 2014/24 (de exemplu, pentru că este un «contract de muncă») este exclusă protecția jurisdicțională prevăzută

de Directiva 89/665, astfel cum este definită la articolul 1 din aceasta, în versiunea în vigoare, atunci când calea de atac este formulată de un operator economic care are un interes legitim de a i se atribui un contract de achiziții publice cu același obiect și care susține că în mod nelegal nu a fost aplicată [Directiva 2014/24] din convingerea că neaplicarea acesteia este permisă?”

Procedura în fața Curții

- 22 În cererea sa de decizie preliminară, instanța de trimitere a solicitat judecarea cauzei potrivit procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții. Această cerere a fost respinsă prin Ordonanța președintelui Curții din 13 iulie 2017, Anodiki Services (C-260/17, nepublicată, EU:C:2017:560).

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 23 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 10 litera (g) din Directiva 2014/24 trebuie interpretat în sensul că în noțiunea „contracte de muncă” prevăzută la această dispoziție intră contractele de muncă precum cele în discuție în litigiul principal, mai precis contracte de muncă pe durată determinată care sunt încheiate cu persoane selectate pe baza unor criterii obiective, cum ar fi durata șomajului, experiența anterioară și numărul de copii minori aflați în întreținerea acestora.
- 24 Este necesar să se arate că în timp ce, conform articolului 10 litera (g) din Directiva 2014/24, contractele de achiziții publice de servicii care au ca obiect contracte de muncă sunt excluse din domeniul de aplicare al acesteia, noțiunea „contracte de muncă”, astfel cum figurează în această dispoziție, nu este definită de această directivă. În plus, dispoziția amintită nu cuprinde nicio trimitere la dreptul statelor membre în ceea ce privește o astfel de definiție.
- 25 Or, conform unei jurisprudențe constante a Curții, din cerința aplicării uniforme a dreptului Uniunii rezultă că, în măsura în care o dispoziție a acestuia nu conține nicio trimitere la dreptul statelor membre în ceea ce privește o anumită noțiune, aceasta din urmă trebuie să primească în întreaga Uniune Europeană o interpretare autonomă și uniformă. Această interpretare trebuie stabilită ținând seama nu doar de textul dispoziției în cauză, ci și de contextul prevederii și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 19 decembrie 2013, Fish Legal și Shirley, C-279/12, EU:C:2013:853, punctul 42, precum și Hotărârea din 19 iunie 2018, Baumeister, C-15/16, EU:C:2018:464, punctul 24).
- 26 În această privință, pe de o parte, din considerentul (5) al Directivei 2014/24 reiese că aceasta nu obligă statele membre să contracteze sau să externalizeze furnizarea de servicii pe care doresc să le pună la dispoziție ele însele sau să le organizeze prin alte mijloace decât prin contracte de achiziții publice în sensul acestei directive, iar furnizarea de servicii în temeiul legilor, al regulamentelor sau al contractelor de muncă nu ar trebui inclusă în această directivă. De aici rezultă că încheierea de contracte de muncă constituie un mijloc prin care autoritățile publice ale statelor membre furnizează ele însele servicii și, prin urmare, este exclusă de la obligațiile privind atribuirea contractelor de achiziții publice vizate de directiva menționată.
- 27 Contrar afirmațiilor Anodiki Services în observațiile sale scrise, această posibilitate a autorităților publice de a-și acoperi ele însele unele dintre nevoile lor prin încheierea unor contracte de muncă nu este limitată la cazurile menționate în ultima teză a considerentului respectiv. În această privință, faptul

că în considerent se precizează, în legătură cu această facultate de care autoritățile publice ar trebui să poată să dispună, că „acesta ar putea fi cazul, de exemplu, pentru” serviciile pe care le enumeră în continuarea acestei teze, demonstrează suficient că această enumerare are un caracter neexhaustiv.

- 28 Pe de altă parte, trebuie să se constate că încheierea unui contract de muncă dă naștere, prin natura sa, unui raport de muncă între angajat și angajator. În contextul mai larg al dreptului Uniunii, potrivit unei jurisprudențe constante, caracteristica raportului de muncă o constituie împrejurarea că o persoană îndeplinește, într-o anumită perioadă, pentru o altă persoană și sub îndrumarea acesteia, prestații în schimbul cărora primește o remunerație (a se vedea în special Hotărârea din 3 iulie 1986, Lawrie-Blum, 66/85, EU:C:1986:284, punctul 17, precum și Hotărârea din 19 iulie 2017, Abercrombie & Fitch Italia, C-143/16, EU:C:2017:566, punctul 19 și jurisprudența citată).
- 29 Din aceste considerații rezultă că noțiunea „contracte de muncă” în sensul articolului 10 litera (g) din Directiva 2014/24 privește toate contractele în temeiul cărora o autoritate publică angajează persoane fizice pentru a furniza ea însăși servicii și care dau naștere unui raport de muncă prin care aceste persoane îndeplinesc o anumită perioadă, în favoarea acestei autorități publice și sub îndrumarea ei, prestații în schimbul cărora primesc o remunerație.
- 30 În sensul acestei definiții, modul în care sunt angajate aceste persoane este, așadar, lipsit de relevanță. În special, deși, desigur, un raport de muncă se poate baza, astfel cum arată Anodiki Services în observațiile sale scrise, pe o relație specială de încredere între angajator și lucrător, nu rezultă nicidecum că numai contractele încheiate pe baza unor criterii subiective referitoare la persoanele angajate, cu excepția celor care rezultă în urma unei selecții efectuate în funcție de criterii pur obiective, constituie „contracte de muncă” potrivit dispoziției menționate.
- 31 În plus, în măsura în care, în conformitate cu definiția „raport[ului] de muncă” amintită la punctul 28 din prezenta hotărâre, lucrătorul îndeplinește prestații în favoarea angajatorului său, sub îndrumarea acestuia, „pentru o anumită perioadă”, contractele de muncă pe durată determinată nu pot fi excluse din noțiunea „contracte de muncă” în sensul articolului 10 litera (g) din Directiva 2014/24, pentru motivul că durata raportului de muncă care îl instituie este limitată în timp.
- 32 În cele din urmă, revine instanței de trimitere sarcina să aprecieze în lumina acestor considerații dacă contractele în discuție în litigiul principal constituie „contracte de muncă”, în sensul acestei dispoziții. În special, astfel cum a arătat Comisia în observațiile sale scrise, este necesar să se verifice dacă este vorba despre veritabile contracte de muncă individuale, încheiate între spitalele de drept public în discuție în litigiul principal și persoanele recrutate. Cu toate acestea, niciun element din dosarul prezentat Curții nu conține indicii în sens contrar.
- 33 Ținând seama de cele ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 10 litera (g) din Directiva 2014/24 trebuie interpretat în sensul că intră în noțiunea „contracte de muncă”, prevăzută în această dispoziție, contractele de muncă precum cele în discuție în litigiul principal, mai precis contractele de muncă pe durată determinată care sunt încheiate cu persoane selectate pe baza unor criterii obiective, cum ar fi durata șomajului, experiența anterioară și numărul de copii minori aflați în întreținerea acestora.

Cu privire la a doua întrebare

- 34 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă dispozițiile Directivei 2014/24, articolele 49 și 56 TFUE, principiile egalității de tratament, transparenței și proporționalității, precum și articolele 16 și 52 din cartă se opun unei decizii a unei autorități publice de a recurge la încheierea unor contracte de muncă precum cele în discuție în litigiul principal, pentru a îndeplini anumite sarcini care țin de obligațiile sale de interes public.

- 35 În primul rând, având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, trebuie constatat că dispozițiile Directivei 2014/24 nu se aplică unor contracte de muncă precum cele în discuție în litigiul principal.
- 36 În ceea ce privește, în al doilea rând, articolele 49 și 56 TFUE, precum și principiile de drept al Uniunii menționate în cea de a doua întrebare, trebuie amintit că, deși, în domeniul contractelor de achiziții publice, principiul egalității de tratament și expresiile specifice ale acestuia, care sunt interzicerea discriminării pe motive de naționalitate, precum și articolele 49 și 56 TFUE, își găsesc aplicarea în cazul în care o autoritate publică încredințează unui terț prestarea unor activități economice, în schimb, nu este necesar să se aplice dreptul Uniunii referitor la achizițiile publice în cazul în care o autoritate publică îndeplinește sarcinile de interes public care îi revin prin propriile mijloace, administrative, tehnice sau de altă natură, fără să recurgă la entități externe (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 ianuarie 2005, Stadt Halle și RPL Lochau, C-26/03, EU:C:2005:5, punctul 48, precum și Hotărârea din 13 octombrie 2005, Parking Brixen, C-458/03, EU:C:2005:605, punctul 61).
- 37 De aici rezultă că dispozițiile menționate ale Tratatului FUE și principiile menționate ale dreptului Uniunii nu sunt aplicabile în împrejurările din cauza principală, în măsura în care spitalele de drept public în discuție în această cauză au decis să își acopere singure unele dintre nevoile lor în cadrul îndeplinirii sarcinilor de interes public care le revin, recurgând la încheierea unor contracte de muncă.
- 38 În al treilea rând, în ceea ce privește articolele 16 și 52 din cartă, trebuie arătat că acestea se adresează statelor membre, potrivit articolului 51 alineatul (1) din aceasta, numai în cazul în care ele pun în aplicare dreptul Uniunii. În temeiul alineatului (2) al aceluiași articol, cartă nu extinde domeniul de aplicare al dreptului Uniunii în afara competențelor Uniunii, nici nu creează vreo competență sau sarcină nouă pentru Uniune și nu modifică competențele și sarcinile definite de tratate. Astfel, Curtea este chemată să interpreteze, în lumina cartei, dreptul Uniunii în limitele competențelor care i-au fost atribuite (Hotărârea din 8 noiembrie 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, punctul 78 și jurisprudența citată).
- 39 Or, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 35-37 din prezenta hotărâre, deciziile spitalelor de drept public de a încheia contractele de muncă în discuție în litigiul principal nu țin de punerea în aplicare a dreptului Uniunii, în sensul articolului 51 din cartă, astfel încât conformitatea acestor decizii cu drepturile fundamentale nu poate fi examinată din perspectiva drepturilor instituite prin aceasta din urmă.
- 40 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că dispozițiile Directivei 2014/24, articolele 49 și 56 TFUE, principiile egalității de tratament, transparenței și proporționalității, precum și articolele 16 și 52 din cartă nu sunt aplicabile în cazul unei decizii a unei autorități publice de a recurge la încheierea unor contracte de muncă precum cele în discuție în litigiul principal, pentru a îndeplini anumite sarcini care țin de obligațiile sale de interes public.

Cu privire la a treia întrebare

- 41 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 1 alineatul (1) din Directiva 89/665 trebuie interpretat în sensul că decizia unei autorități contractante de a încheia contracte de muncă cu persoane fizice pentru furnizarea anumitor servicii fără să fi recurs la o procedură de atribuire a unor contracte de achiziții publice în conformitate cu Directiva 2014/24, pentru motivul că, în opinia acesteia, contractele respective nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive, poate face obiectul unei căi de atac în temeiul dispoziției menționate, introdusă de un operator economic care ar avea interes să participe la o procedură de achiziții publice cu același obiect ca respectivele contracte și care apreciază că acestea intră în domeniul de aplicare al directivei menționate.

- 42 Modul de redactare a articolului 1 alineatul (1) din Directiva 89/665 menționată presupune, prin folosirea expresiei „în ceea ce privește [procedurile de atribuire a contractelor]”, ca orice decizie a unei autorități contractante care intră sub incidența normelor izvorâte din dreptul Uniunii în domeniul achizițiilor publice și care le poate încălca să fie supusă controlului jurisdicțional prevăzut la articolul 2 alineatul (1) literele (a) și (b) din aceeași directivă. Prin urmare, această dispoziție se referă în general la deciziile unei autorități contractante, fără a distinge între deciziile respective în funcție de conținutul sau de momentul adoptării lor (a se vedea Hotărârea din 5 aprilie 2017, Marina del Mediterraneo și alții, C-391/15, EU:C:2017:268, punctul 26 și jurisprudența citată).
- 43 Această accepțiune largă a noțiunii „decizie” a unei autorități contractante este confirmată de faptul că dispoziția de la articolul 1 alineatul (1) din Directiva 89/665 nu prevede nicio restricție în ceea ce privește natura și conținutul deciziilor pe care le vizează. În plus, o interpretare restrictivă a acestei noțiuni ar fi incompatibilă cu dispozițiile articolului 2 alineatul (1) litera (a) din directiva menționată, care obligă statele membre să prevadă proceduri de adoptare a unor măsuri provizorii în privința oricărei decizii adoptate de autoritățile contractante (a se vedea Hotărârea din 5 aprilie 2017, Marina del Mediterraneo și alții, C-391/15, EU:C:2017:268, punctul 27 și jurisprudența citată).
- 44 În plus, trebuie amintit că constituie o decizie supusă căilor de atac în sensul articolului 1 alineatul (1) din Directiva 89/665 orice act al unei autorități contractante adoptat în legătură cu un contract de achiziții publice de servicii care intră în domeniul de aplicare material al Directivei 2014/24 și care este susceptibil să aibă efecte juridice, indiferent dacă acest act este adoptat în afara unei proceduri formale de atribuire a contractelor de achiziții sau în cadrul acesteia (Hotărârea din 11 ianuarie 2005, Stadt Halle și RPL Lochau, C-26/03, EU:C:2005:5, punctul 34).
- 45 În această privință, atunci când o autoritate contractantă decide să nu inițieze o procedură de atribuire pentru motivul că, în opinia sa, contractul de achiziții în cauză nu intră în domeniul de aplicare al normelor pertinente ale Uniunii, o asemenea decizie poate face obiectul unui control jurisdicțional (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 ianuarie 2005, Stadt Halle și RPL Lochau, C-26/03, EU:C:2005:5, punctul 33).
- 46 Astfel, o abordare potrivit căreia Directiva 89/665 nu impune o protecție jurisdicțională în afara unei proceduri formale de achiziții, astfel încât nici decizia autorității contractante de a nu iniția o astfel de procedură, nici cea având ca obiect să se stabilească dacă un contract de achiziții publice intră în domeniul de aplicare al normelor relevante ale Uniunii nu pot face obiectul unei căi de atac, ar avea drept consecință ca aplicarea normelor relevante ale Uniunii să devină facultativă, la latitudinea fiecărei autorități contractante, în timp ce aplicarea acestora este însă obligatorie în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute în cuprinsul lor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 ianuarie 2005, Stadt Halle și RPL Lochau, C-26/03, EU:C:2005:5, punctele 36 și 37).
- 47 În consecință, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 1 alineatul (1) din Directiva 89/665 trebuie interpretat în sensul că decizia unei autorități contractante de a încheia contracte de muncă cu persoane fizice pentru furnizarea unor anumite servicii fără să recurgă la o procedură de atribuire a contractelor de achiziții publice în conformitate cu Directiva 2014/24, pentru motivul că, în opinia sa, contractele respective nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive, poate face obiectul unei căi de atac în temeiul dispoziției menționate, introdusă de un operator economic care ar avea interes să participe la o procedură de achiziții publice cu același obiect ca respectivele contracte și care apreciază că acestea intră în domeniul de aplicare al directivei menționate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

48 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

- 1) **Articolul 10 litera (g) din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul delegat (UE) 2015/2170 al Comisiei din 24 noiembrie 2015, trebuie interpretat în sensul că intră în noțiunea „contracte de muncă”, prevăzută în această dispoziție, contractele de muncă precum cele în discuție în litigiul principal, mai precis contractele de muncă pe durată determinată care sunt încheiate cu persoane selectate pe baza unor criterii obiective, cum ar fi durata șomajului, experiența anterioară și numărul de copii minori aflați în întreținerea acestora.**
- 2) **Dispozițiile Directivei 2014/24, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul delegat 2015/2170, articolele 49 și 56 TFUE, principiile egalității de tratament, transparenței și proporționalității, precum și articolele 16 și 52 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene nu sunt aplicabile în cazul unei decizii a unei autorități publice de a recurge la încheierea unor contracte de muncă precum cele în discuție în litigiul principal, pentru a îndeplini anumite sarcini care țin de obligațiile sale de interes public.**
- 3) **Articolul 1 alineatul (1) din Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014, trebuie interpretat în sensul că decizia unei autorități contractante de a încheia contracte de muncă cu persoane fizice pentru furnizarea unor anumite servicii fără să recurgă la o procedură de atribuire a contractelor de achiziții publice în conformitate cu Directiva 2014/24, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul delegat 2015/2170, pentru motivul că, în opinia sa, contractele respective nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive, poate face obiectul unei căi de atac în temeiul dispoziției menționate, introdusă de un operator economic care ar avea interes să participe la o procedură de achiziții publice cu același obiect ca respectivele contracte și care apreciază că acestea intră în domeniul de aplicare al directivei menționate.**

Semnături